

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ
ТА КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

ОБЛІКОВА КАРТКА
об'єкта культурної спадщини

Група курганів

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Комплекс	На державний облік не взято

1. Дата утворення об'єкта:

Ранній залізний вік, скіфський час, VII — IV ст. до н. е.

2. Місцезнаходження об'єкта

м. Полтава, Полтавська міська рада, Київський район, с-ще Дальні Яківці, південно-східна частина, південніше старого Яківчанського кладовища, між садибами по вул. Нагірній, 1 – 7, по обидва боки вулиці, за 0,6 км на південний схід від Яківчанського шляхопроводу через залізницю «Київ – Харків».

Географічні координати курганів комплексу:

№ п/п	Координати умовних центрів насипів, градуси, мінути, секунди (datum WGS 84)	
	N	O
1	49°37'23,761"	34°34'37,463"
2	49°37'27,491"	34°34'37,373"
3	49°37'29,740"	34°34'33,950"
4	49°37'33,840"	34°34'35,990"
5	49°37'25,745"	34°34'39,828"
6	49°37'25,957"	34°34'40,494"
7	49°37'25,932"	34°34'41,887"
8	49°37'28,031"	34°34'39,313"

Під'їзд у м. Полтаві — маршрутним автобусом № 4 до зупинки «вул. Нагірна – Дальні Яківці», далі — пішим ходом на північ по вулиці в бік кладовища.

3. Охоронний номер пам'ятки

Охоронний номер не присвоєно.

4. Дати і номери рішень, відповідно до яких об'єкт узятий на державний облік та визначено категорію пам'ятки

Взяття на попередній облік: Рішення позачергової 58-ї сесії 5-го скликання Полтавської міської ради від 21.10.2010 р. «Про затвердження Списку об'єктів культурної спадщини» (п. 9), наказ управління культури Полтавського МВК від 21.01.2011 р. № 17-д «Про затвердження «Списку об'єктів культурної спадщини міста Полтава».

5. Функціональне використання:

Сучасне використання	Первісне призначення	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Задерновані ділянки, насадження дерев, городи.	Насипи над похованнями.	Територія садиби відомого лікаря та громадського діяча М.В. Скліфосовського (1836 – 1904).

6. Стислий опис об'єкта:

Розташування	Група курганів знаходиться на мисоподібному виступі плато правого корінного берега р . Ворскли у північно-східній частині селища Дальні Яківці (одного з мікрорайонів Полтави), біля старого Яківчанського кладовища. Кургани розташовані меридіональним ланцюжком на відстані понад 0,2 км по обидва боки вул. Нагірної (поряд із садибами №№ 1 – 7) вздовж долини річки. Висота плато над рівнем заплави — 72 м, абсолютна висота плато поряд із групою — 156,4 м у Балтійській системі вимірів. У цілому кургани складають компактну групу, що свого часу була значним некрополем і займала вершину пануючого підвищення плато в межах парку видатного лікаря-хірурга М.В. Скліфосовського.																				
Характеристика об'єкта	Група у складі 7-ми насипів та одного зруйнованого кургану висотою 0,3 – 2,8 м і діаметром 12 – 35 м знаходиться у межах сучасної приватної та комунальної забудови: три з них повністю або частково задерновані, два — поросли деревами і чагарниками, три — розоряються під городи. Три більші насипи майже зі всіх боків оточені садибами, городами чи парканами, два — пошкоджені при влаштуванні асфальтового полотна вул. Нагірної, один — зруйнований вибиранням ґрунту на поч. XX ст. і в 1980-х рр. Обміри насипів і характеристика стану їх збереження наводяться нижче у таблиці: <table><tr><th>№ п/п</th><th>Висота (м)</th><th>Діаметр (м)</th><th>Стан насипу</th></tr><tr><td>1</td><td>1,20</td><td>30</td><td>Задернований, знаходиться на подвір'ї філіалу бібліотеки для дітей № 11 Центральної бібліотечної системи м. Полтави, по вул. Нагірній, 1 — кол. мисливського будиночка М.В. Скліфосовського. Має сплюснену сегментоподібну в перетині форму, округлий в плані. Східна пола знищена влаштуванням вулиці.</td></tr><tr><td>2</td><td>2,10</td><td>32</td><td>Зайнятий заростями кущів бузку, пола — під флігелем садиби по вул. Нагірна, 3. Напівкулястої форми у перетині, округлий — в плані, північна пола зруйнована забудовою. На поч. XX ст. на кургані стояла альтанка М.В. Скліфосовського.</td></tr><tr><td>3</td><td>2,80</td><td>35</td><td>Задернований, поріс деревами і кущами. У перетині — напівкулястої форми, круглий — в плані, зі слідами заглибини ровика навколо. На вершині — дитяче поховання 1960-х рр., є невеликі ями. Курган займає вимежувану ділянку прямокутної форми між садибами та городами по вул. Колосковій, 2/6, і вул. Скіфській, 1.</td></tr><tr><td>4</td><td>0,6</td><td>20</td><td>Зруйнований на поч. XX ст. насип, навпроти кол. земської школи, ґрунт з</td></tr></table>	№ п/п	Висота (м)	Діаметр (м)	Стан насипу	1	1,20	30	Задернований, знаходиться на подвір'ї філіалу бібліотеки для дітей № 11 Центральної бібліотечної системи м. Полтави, по вул. Нагірній, 1 — кол. мисливського будиночка М.В. Скліфосовського. Має сплюснену сегментоподібну в перетині форму, округлий в плані. Східна пола знищена влаштуванням вулиці.	2	2,10	32	Зайнятий заростями кущів бузку, пола — під флігелем садиби по вул. Нагірна, 3. Напівкулястої форми у перетині, округлий — в плані, північна пола зруйнована забудовою. На поч. XX ст. на кургані стояла альтанка М.В. Скліфосовського.	3	2,80	35	Задернований, поріс деревами і кущами. У перетині — напівкулястої форми, круглий — в плані, зі слідами заглибини ровика навколо. На вершині — дитяче поховання 1960-х рр., є невеликі ями. Курган займає вимежувану ділянку прямокутної форми між садибами та городами по вул. Колосковій, 2/6, і вул. Скіфській, 1.	4	0,6	20	Зруйнований на поч. XX ст. насип, навпроти кол. земської школи, ґрунт з
№ п/п	Висота (м)	Діаметр (м)	Стан насипу																		
1	1,20	30	Задернований, знаходиться на подвір'ї філіалу бібліотеки для дітей № 11 Центральної бібліотечної системи м. Полтави, по вул. Нагірній, 1 — кол. мисливського будиночка М.В. Скліфосовського. Має сплюснену сегментоподібну в перетині форму, округлий в плані. Східна пола знищена влаштуванням вулиці.																		
2	2,10	32	Зайнятий заростями кущів бузку, пола — під флігелем садиби по вул. Нагірна, 3. Напівкулястої форми у перетині, округлий — в плані, північна пола зруйнована забудовою. На поч. XX ст. на кургані стояла альтанка М.В. Скліфосовського.																		
3	2,80	35	Задернований, поріс деревами і кущами. У перетині — напівкулястої форми, круглий — в плані, зі слідами заглибини ровика навколо. На вершині — дитяче поховання 1960-х рр., є невеликі ями. Курган займає вимежувану ділянку прямокутної форми між садибами та городами по вул. Колосковій, 2/6, і вул. Скіфській, 1.																		
4	0,6	20	Зруйнований на поч. XX ст. насип, навпроти кол. земської школи, ґрунт з																		

				якого у 1980-ті рр. був вивезений до Могили російських воїнів, полеглих на Полі Полтавської битви. З нього походить залізний кинджал скіфського часу, що зберігається у Полтавському краєзнавчому музеї. Є відомості про виявлені рештки дерев'яного накатника поховання скіфського часу. Західна пола знаходиться під проїжджою частиною провулку, східна — розтягнута влаштуванням господарських будівель садиби. Через рештки насипу кургану за меридіональною віссю встановлений паркан.
	5	0,35	15	Дуже розораний, під городами, круглий у плані.
	6	0,30	12	Розораний, округлий.
	7	0,60	20	Частково розораний, пошкоджений вибиранням ґрунту, більша частина на краю мису — задернована, з кількома деревами та кущами.
	8	1,30	15	Половина задернованого, пошкодженого насипу кургану напівкулястої в перетині та округлої в плані форми. З масиву походили уламки ліпного посуду скіфського часу з лискованою поверхнею від миски і корчаги.
Група насипів над похованнями — рештки некрополю скіфського часу з великими курганами — один з кількох наразі збережених археологічних комплексів у межах міста. Кургани мають меморіальне значення як археологічні об'єкти, що знаходилися на садибі М.В. Скліфосовського, і з якими було пов'язане функціонування окремих її споруд. Наявність курганів у Яківцях в 1990-х рр. стала приводом до появи у Полтаві окремої вулиці — Скіфської, розташованої неподалік (на захід) від комплексу.				
Наявність творів мистецтва		Твори мистецтва на території курганів відсутні.		

7. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

1. Курган № 1.
2. Курган № 2.
3. Курган № 3.
4. Рештки зруйнованого кургану № 4.
5. Курган № 5.
6. Курган № 6.
7. Курган № 7.
8. Курган № 8.

8. Ступінь схоронності об'єкта:

Добрий, задовільний,	Матеріал побудови курганів — чорнозем, складений у дернинах в насипи на поховальними об'єктами.
-----------------------------	---

незадовільний, аварійний	Стан збереження трьох курганів групи (№№ 1, 2, 3) — задовільний, у двох випадках — ближче до доброго, для курганів №№ 5 – 8 — незадовільний, для № 4 — аварійний (зруйнована частина насипу).
---------------------------------	---

9. Наявність науково-дослідної і науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Науковий звіт	2003	Супруненко О.Б., Пуголов Ю.О. (Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА)	Науковий архів Інституту археології НАН України (м. Київ), фонд експ., 2003/141; Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології уп-равл. культури Полтав. ОДА, фонд експ., спр. 379.
Матеріали інвентаризації	2013	Мироненко К.М., Супруненко О.Б. (Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА)	Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології уп-равл. культури Полтав. ОДА, фонд пам'яткоохор. робіт, спр. 92.
Історико-архітектурний опорний план, спеціальна науково-проектна документація для визначення історичних ареалів та меж і режимів використання зон охорони пам'яток архітектури та містобудування м. Полтава	2013	Вадімов В.М., докт. архітектури, проф. (наук. керівник), Поштаренко Ю.Г., Халепа С.Я., Супруненко О.Б., Мироненко К.М. та ін. (Український ДНДПІ «Укр-НДІпроектреставрація», Управління з питань містобудування та архітектури виконкому Полтавської міськради, Центр охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА)	Затверджений рішенням позачергової 37-ї сесії шостого скликання Полтавської міської ради від 27.12.2013 р.

10. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	Одна зі знахідок з кургану № 4 знаходиться в археологічній збірці Полтавського краєзнавчого музею.
Архівні матеріали	1. Супруненко О.Б., Пуголов Ю.О. Звіт про розвідки на території м. Полтави і в Полтавському районі Полтавської області у 2003 році з підготовки археологічної частини тому «Зводу пам'яток історії та культури» // НА ІА НАНУ. — Ф. е. — 2003/141; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 379. — Арк. 11-12, рис. 31: 3; 22-25.
Картографічні матеріали	2. Карта: УССР. Полтавская обл. — М 36-94-А-в. — Полтава. — Сост. месн. на 1984 г. — М 1: 25000. — М., 1990.
Бібліографічні матеріали	3. Супруненко О.Б. Пам'ятки археології в межах Полтави // Добромисл. — Полтава, 1993. — № 2 (3). — С. 88 – 94. 4. Супруненко О.Б. Матеріали до археологічної карти Нижнього Поворскля // Пам'ятки археології Полтавщини: зб. н. пр. — Полтава: ПКМ, 1991. — С. 25. — Рис. 9: 1. 5. Кулатова І.М., Супруненко О.Б. Пам'ятки археології на території

	заповідника «Поле Полтавської битви» // Північна війна та її наслідки для України: зб. н. пр. — Полтава: ІКЗ «Поле Полтавської битви», 1992. — Вип. 1. — С. 36. 6. Супруненко О.Б. На землі Полтавській: Пам'ятки археології Полтави та околиць. — Полтава: Археологія, 1998. — 158 с. 7. Полтава: Історичний нарис / Наук. ред. Супруненко О.Б. та ін. — Полтава: Полтавський літератор, 1999. — 280, 24 с. 8. Супруненко О.Б., Пуголовок Ю.О. Археологічні розвідки у м. Полтава та Полтавському районі // Археологічний літопис Лівобережної України. — Полтава: Археологія, 2005. — № 1-2 (17-18). — С. 136 – 137. 9. Супруненко О.Б. До укладання реєстру пам'яток археології території міста Полтава // Охорона та дослідження пам'яток археології. Матеріали 7-го наук.-практ. семінару: зб. наук. ст. — Полтава: Техсервіс, 2006. — С. 10.
--	---

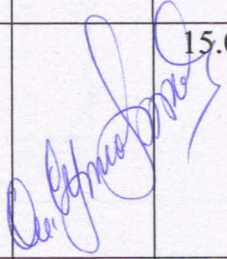
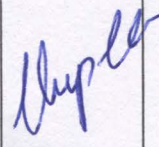
11. До облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування матеріалів	Кількість	Дата виконання	Виконавець
<i>Графічні матеріали.</i>			
1. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів. Картосхема місцезнаходження.	1	2013	Коверко А.В.
2. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів. Карта з місцем розташування.	1	2013	Коверко А.В.
3. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів. Детальна карта розташування (основа: Генеральний штаб. — Полтава. — М- 36-94-А-а. — Сост. местн. на 1986 г. — М., 1990).	1	2014	Коверко А.В., Мироненко К.М.
4. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів. 4. Генеральний план з позначенням розроблюваних охоронних зон курганів.	1	2013	Коверко А.В., Мироненко К.М., Супруненко О.Б.
<i>Фотофіксація</i>			
5. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів на космічному фотознімку. Програма «Google Earth».	1	2014	Коверко А.В., Мироненко К.М., Шерстюк В.В.
6. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1. Група курганів. Курган № 1. Вигляд з південного сходу.	1	2012	Супруненко О.Б.
7. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 3. Група курганів. Курган № 2. З південного сходу.	1	2012	Супруненко О.Б.
8. Полтава, м., Яківці, с-ще, ріг вул. Колоскової і Скіфської, 1. Група курганів. Курган № 3 у заростях дерев і кущів. Вигляд з південного заходу.	1	2012	Радченко М.О.

9. Полтава, м., Яківці, с-ще, ріг вул. Колоскової і Скіфської, 1. Група курганів. Курган № 3 під час прорідження дерев і кущів. З півдня – південного заходу.	1	2014	Супруненко О.Б.
10. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1. Група курганів. Курган № 7. З північного заходу.	1	2014	Супруненко О.Б.
11. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 3 – 5. Група курганів. Курган № 8. Рештки насипу. З південного заходу.	1	2013	Супруненко О.Б.

Облікову картку склали:

Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Провідний науковий співробітник Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА, заслужений працівник культури України	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б. Супруненко		15.01.2014
Завідуючий відділом Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської ОДА	спеціаліст	К.М. Мироненко		15.01.2014

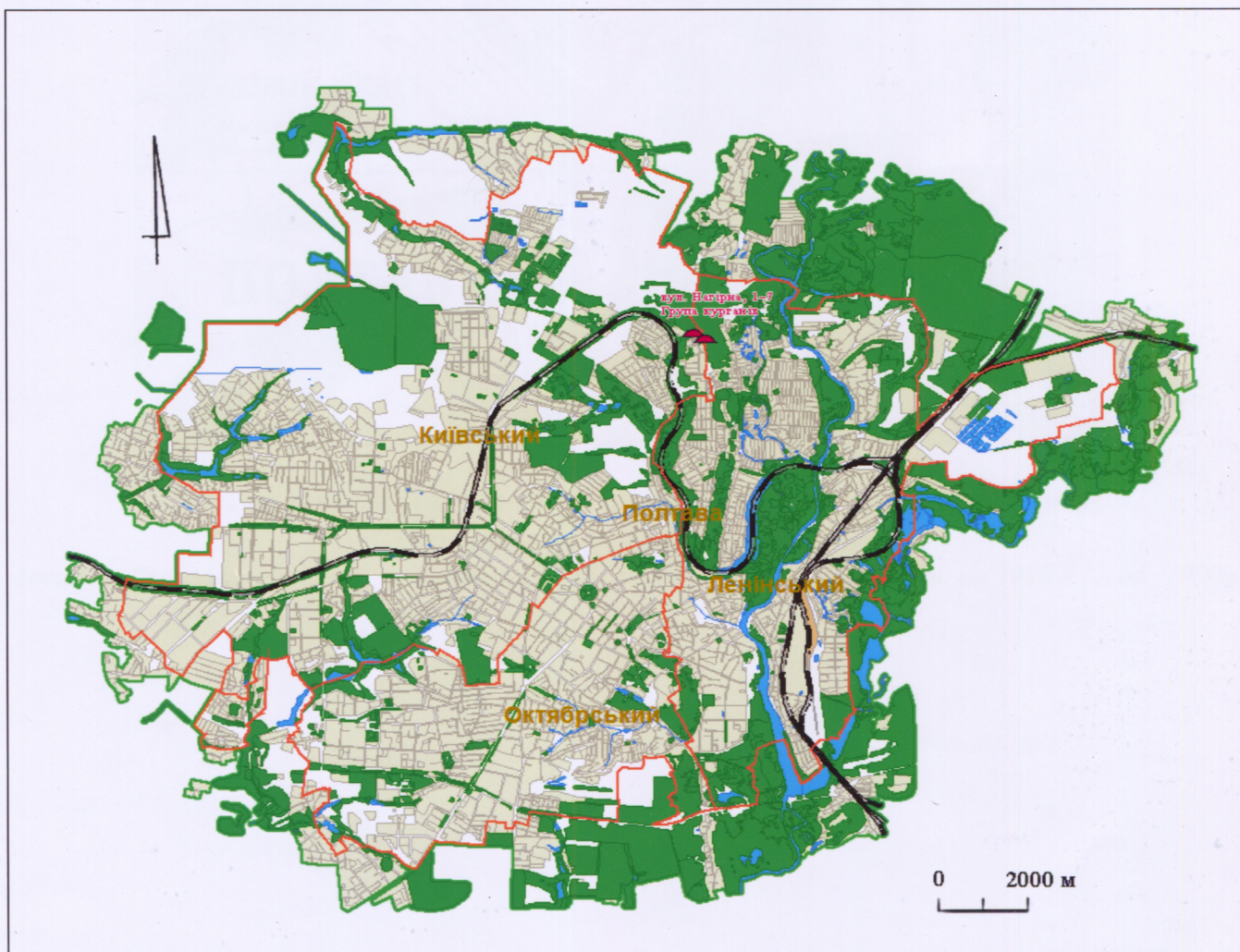

Керівник органу охорони культурної спадщини —
Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації
Г.І. Фасій

(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

Ілюстрації

1-2. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів.
Картосхема місцезнаходження і карта з місцем розташування.

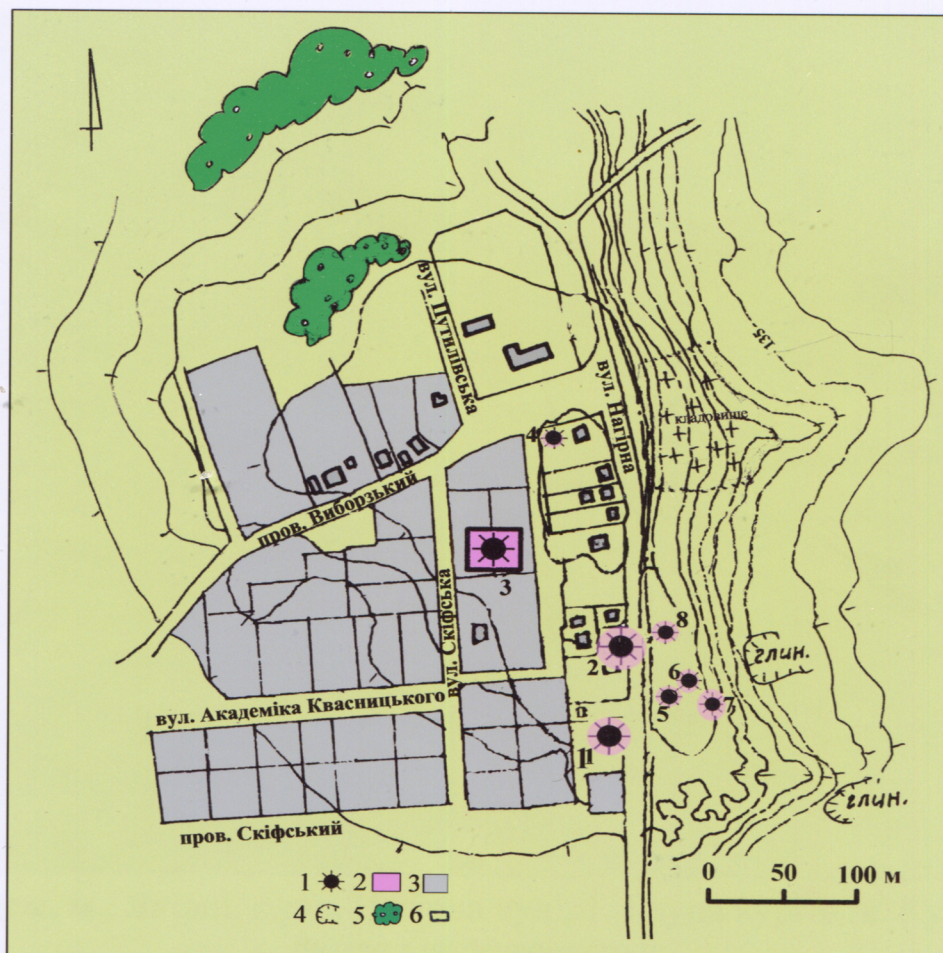

3. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів.

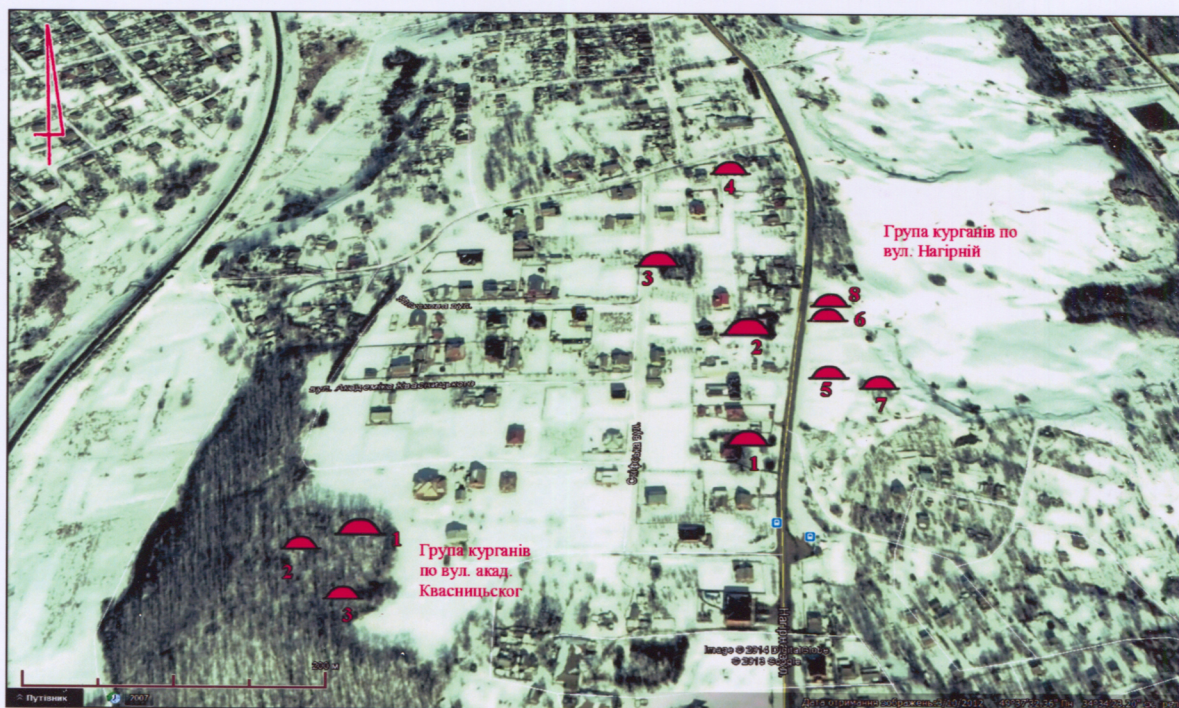
Детальна карта розташування

(основа: Генеральний штаб. — Полтава. — М- 36-94-А-а. — Сост. местн. на 1986 г. — М., 1990).

4. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів.
 Генеральний план з позначенням розроблюваних охоронних зон курганів.
 Умовні позначення: 1 – курган; 2 – охоронна зона; 3 – нова забудова; 4 – старі кар'єри;
 5 – лісонасадження; 6 – будівлі, що зведені до 1980-х рр.

5. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1 – 7. Група курганів на космічному фотознімку. Програма «Google Earth».

6. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1. Група курганів. Курган № 1.
Вигляд з південного сходу.

7. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 3. Група курганів. Курган № 2.
З південного сходу.

8. Полтава, м., Яківці, с-ще, ріг вул. Колоскової і Скіфської, 1.
Група курганів. Курган № 3 у заростях дерев і кущів.
Вигляд з південного заходу.

9. Полтава, м., Яківці, с-ще, ріг вул. Колоскової і Скіфської, 1.
Група курганів. Курган № 3 під час прорідження дерев і кущів.
З півдня – південного заходу.

10. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 1. Група курганів. Курган № 7.
З північного заходу.

11. Полтава, м., Яківці, с-ще, Нагірна вул., 3 – 5. Група курганів.
Курган № 8. Рештки насипу. З південного заходу.

«Затверджую»

Начальник управління
культури Полтавської
обласної державної
адміністрації

.....
Фасій Г.І.

16 грудня 2013 р.

АКТ

обстеження технічного стану об'єкта археології

— групи курганів по вул. Нагірній в м. Полтаві.

м. Полтава

16 грудня 2013 р.

Ми, що нижче підписалися, — директор Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської обласної державної адміністрації Кулатова І.М., завідуючий відділом Центру Мироненко К.М., завідуючий відділом Центру Шерстюк В.В., провідний науковий співробітник Центру Супруненко О.Б., склали цей акт про те, що цього числа проведене обстеження технічного стану археологічного об'єкта — групи курганів по вул. Нагірній в м. Полтаві.

Внаслідок обстежень об'єкта археології встановлено:

I. Місце розташування об'єкту.

1. м. Полтава, Полтавська міська рада, Київський район, с-ще Дальні Яківці, південно-східна частина, південніше старого Яківчанського кладовища, між садибами по вул. Нагірній, 1 – 7, по обидва боки від асфальтового покриття вулиці, за 0,6 км на південний схід від Яківчанського шляхопроводу через залізницю «Полтава – Київ».

Географічні координати об'єктів комплексу:

№ п/п	Координати умовних центрів насипів, градуси, мінути, секунди (datum WGS 84)	
	N	O
1	49°37'23,761"	34°34'37,463"
2	49°37'27,491"	34°34'37,373"
3	49°37'29,740"	34°34'33,950"
4	49°37'33,840"	34°34'35,990"
5	49°37'25,745"	34°34'39,828"
6	49°37'25,957"	34°34'40,494"
7	49°37'25,932"	34°34'41,887"
8	49°37'28,031"	34°34'39,313"

Група курганів знаходиться на мисоподібному виступі плато правого корінного берега р. Ворскла у північно-східній частині селища Дальні Яківці (одного з мікрорайонів Полтави), біля старого Яківчанського кладовища.

II. Загальний стан об'єкту.

2. Кургани розташовані меридіональним ланцюжком на відстані понад 0,2 км по обидва боки вул. Нагірної (поряд із садибами №№ 1 – 7) вздовж долини річки. Висота плато над рівнем заплави — 72 м, абсолютна висота плато поряд із групою — 156,4 м в Балтійській системі вимірів. У цілому кургани складають компакту групу, що свого часу у складі значного некрополю займала вершину пануючого підвищення мису і плато в межах парку видатного лікаря-хірурга М.В. Скліфосовського.

Група у складі у складі 7-ми насипів та одного зруйнованого кургану висотою 0,3 – 2,8 м і діаметром 12 – 35 м знаходиться у межах сучасної приватної та комунальної забудови: три з них повністю або частково задерновані, два — поросли деревами і чагарниками, три — розорюються під городи. Три більші насипи майже зі всіх боків оточені садибами, городами чи парканами, два — пошкоджені при влаштуванні асфальтового полотна вул. Нагірної, один — зруйнований вибиранням ґрунту на поч. ХХ ст. і в 1980-х рр.

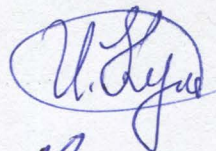
Група насипів над похованнями — рештки некрополю скіфського часу зі значними курганами — один з кількох наразі збережених археологічних комплексів у межах міста. Кургани мають меморіальне значення як археологічні пам'ятки, що знаходилися на садибі М.В. Скліфосовського.

Група курганів пропонується до включення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України в якості об'єкта археології місцевого значення за рішенням позачергової 58-ї сесії 5-го скликання Полтавської міської ради від 21.10.2010 р. «Про затвердження Списку об'єктів культурної спадщини» (п. 5) та наказом управління культури Полтавського МВК від 21.01.2011 р. № 17-д «Про затвердження «Списку об'єктів культурної спадщини міста Полтава».

Акт складений у 4-х примірниках.

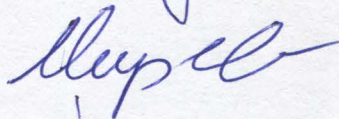
Підписи:

Директор Центру

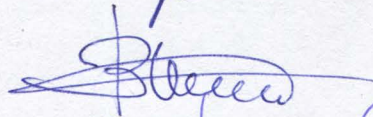
І.М. Кулатова

Завідуючий відділом

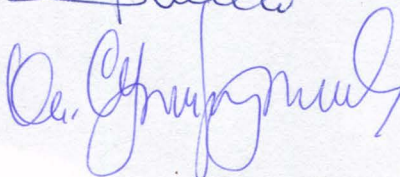
К.М. Мироненко

Завідуючий відділом

В.В. Шерстюк

Повідний науковий співробітник

О.Б. Супруненко

